

Kazimierz Bakun

Urodził się 4 września 1939 r. w Starowlanach (k. Kuźnicy Białostockiej).

Pracował na własnym gospodarstwie rolnym, łącząc pracę z funkcjami manewrowego na stacji PKP Białystok (1975-1978) oraz PKP Sokółka (1978-1980). Na początku 1980 r. zaangażował się w kolportaż niezależnych pism m.in. „Placówka”, „Robotnik”, „Bratniak”, które rozprowadzał w Białymstoku i Sokółce. Jego gospodarstwo wielokrotnie poddawane było rewizji celem zabezpieczenia nielegalnych materiałów. W tym samym czasie był obserwowany przez SB, co skutkowało pięciokrotnym nałożeniem na niego kar grzywny. Dwukrotnie był zatrzymywany (w maju oraz czerwcu 1980 r.). 27 sierpnia został skazany na 6 miesięcy ograniczenia wolności.

W działalność w NSZZ RI „Solidarność” zaangażował się już od samego początku tworzenia związku. We wrześniu 1980 r. został wiceprezesem Wojewódzkiego Komitetu Organizacyjnego NSZZ RI „S” w województwie białostockim. Formował także struktury koła w Starowlanach oraz pobliskich miejscowościach. Uczestniczył w I Zjeździe „Solidarności Wiejskiej” w Warszawie oraz w strajkach w Rzeszowie na początku 1981 r. Pomiędzy 5 maja a 18 października 1981 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu Założycielskiego NSZZ RI „S” Białystok.

Za swoją działalność opozycyjną był aresztowany (m.in. za znieważenie funkcjonariuszy MO oraz za namawianie rolników do bojkotu skupu mleka, trzody chlewnej i płodów rolnych). 30 grudnia 1982 r. wyemigrował do USA. W 1981 r. rozpracowywany przez Wydz. IV KW MO w Białymstoku w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Gazeta”.

Zmarł 8 grudnia 1998 r. w Cape Coral na Florydzie.

Jan Beszta-Borowski

Urodził się 14 grudnia 1936 r. w Borowskich Olkach (k. Łap).

Kształcił się w kierunku rolniczym w Państwowym Technikum Mechaniki Rolnej w Białymstoku oraz Technikum Mechanizacji Rolnictwa w Karolewie (k. Kętrzyn). Wówczas został jedynym uczniem placówki, który zbojkotował pochód pierwszomajowy. W 1951 r. wstąpił do nielegalnej organizacji młodzieżowej Białe Orły, za co został aresztowany w grudniu 1953 r., a następnie skazany na 2,5 roku pozbawienia wolności (kara została ostatecznie złagodzona do roku). W latach 1957–1959 wcielony do Batalionów Górniczych w KWK Miechowice. W 1960 r. został skazany na 8 miesięcy za niewywiązywanie się z obowiązkowych dostaw. W latach 1973-1975 pełnił funkcję przewodniczącego Rady Zakładowej Powiatowego Związku Kółek Rolniczych w Łapach.

Zaangażował się w wydarzenia sierpnia 1980 r., dostarczając pomoc materialną strajkującym w Stoczni Gdańskiej, włączył się także w inicjatywę budowy pomnika poległych stoczniowców w 1970 r. Był jednym z organizatorów struktur białostockiego MKZ. Był obecny podczas strajku w Rzeszowie. Uczestniczył w I Ogólnopolskim Zjeździe NSZZ „Solidarność Wiejska”, został także wybrany do Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ RI „S”. Współorganizował struktury w województwie białostockim będąc przewodniczącym Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego RI „S” w Białymstoku. Wspomagał protesty rolnicze w regionie oraz bojkoty skupów płodów rolnych.

Pierwszego dnia stanu wojennego został internowany. Po wyjściu na wolność nadal angażował się w działalność opozycyjną. 10 września 1982 r. ponownie internowany w Ośrodku Odosobnienia w Mielęcinie. 31 sierpnia 1983 r. został zatrzymany w Białymstoku pod zarzutem działalności związkowej. Produkował matryce i pieczęci, a także drukował ulotki, za co został aresztowany w październiku 1985 r. Współtworzył Tymczasową Krajową Radę Rolników. W 1989 r. uczestniczył w obradach Okrągłego Stołu. W latach 1989–1991 pełnił funkcję Posła na Sejm, będąc także członkiem Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Jest autorem projektów uchwał „O bezprawności stanu wojennego” i „O uznanie UB, Informacji Wojskowej, SB za organizacje przestępcze i zbrodnicze, splamione krwią męczeńską Narodu Polskiego”, a także książki "Pół wieku zarazy. Moje zapiski faktów i refleksji".

Od 2001 r. podejmowano próby odznaczenia go złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Wolności i Solidarności oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Przyjęcia każdego z nich odmówił.

Marek Daniłowicz

Urodził się 22 listopada 1958 r. w Leszczówku (k. Suwałk).

W 1979 r. ukończył Technikum Mechanizacji Rolnictwa w Sejnach, później pracował we własnym gospodarstwie rolnym. Współorganizował zebranie Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego „S” RI w Suwałkach, do którego doszło 26 lutego 1981 r. W czasie spotkania został wybrany na przewodniczącego. Uczestniczył w zjeździe zjednoczeniowym związku rolników w Poznaniu w dniach 8–9 marca 1981 r. Nawiązał porozumienie z wicewojewodą suwalskim, co skutkowało podpisaniem porozumienia dotyczącego polityki rolnej województwa 30 kwietnia 1981 r. Został członkiem Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego „S” RI. Organizował protesty rolnicze w województwie, wzywał do niepłacenia podatków rolnych (w wyniku zerwania przez władzę porozumienia o Funduszu Rozwoju Rolnictwa). Kiedy członkowie robotniczej „Solidarności” z Suwałk rozpoczęli okupację Urzędu Wojewódzkiego zainspirował gotowość strajkową wśród rolników. Dostarczał strajkującym pomoc materialną i dostawy żywności. W latach 1981–1985 był obserwowany w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Przewodnik”.

Już po wprowadzeniu stanu wojennego od 13 grudnia 1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia w Suwałkach, a później w Kwidzynie. Zwolniony w maju 1982 r. Był stale inwigilowany przez SB, która uniemożliwiała mu pracę opozycyjną w województwie, rozpoczął zatem próby działalności w innych regionach Polski. Ostatecznie 30 września 1985 r. wyemigrował na stałe do USA.

Oprac. na podstawie Encyklopedii Solidarności www.encysol.pl

Marian Wyszyński

Urodził się 1 stycznia 1938 r. w Wyszonkach Poselach (k. Szepietowa).

Z jego inicjatywy w Wiejskim Domu Kultury w Plewkach 18 stycznia 1981 r. odbyło się pierwsze zebranie „Solidarności Wiejskiej”, podczas którego zapoznał zgromadzonych rolników z przebiegiem protestów w Rzeszowie i Ustrzykach Dolnych. Tydzień później w Czyżewie zorganizował spotkanie z członkami Krajowego Komitetu Założycielskiego, na które przybyło ok. 600 osób. Wyszyński reprezentował lokalne struktury. Był jednym z delegatów I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność Wiejska” NSZZ „Solidarność Chłopska” oraz innych związków zawodowych w dniach 8–9 marca 1981 r., podczas którego doszło do zjednoczenia środowiska rolniczego. Przewodniczył zebraniom organizacyjno-wyborczym, podczas których starał się przekonywać rolników do jeszcze większej aktywności. Podczas zebrania w Szepietowie 7 czerwca 1981 r. został wybrany na przewodniczącego Zarządu Gminnego związku. Był zapraszany przez działaczy z innych gmin w regionie na spotkania organizacyjne. Od marca 1981 r. pełnił funkcję przewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Założycielskiego NSZZ RI „Solidarność” w Łomży.

Rozpracowywany w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Prymas”. Prowadzono wobec niego śledztwa w związku z oskarżeniem o prowadzenie propagandy antypaństwowej, które zostało umorzone. Po wprowadzeniu stanu wojennego internowany 29 grudnia 1981 r. Przy aresztowaniu znaleziono u niego materiały związkowe, maszynę do pisania oraz sztandar NSZZ RI „S”. Pierwotnie osadzony w Areszcie Śledczym w Białymstoku, następnie przebywał w ośrodku odosobnienia w Suwałkach. Prowadzono wobec niego dochodzenie w sprawie znieważenia wojewody łomżyńskiego w 1987 r. Sąd Rejonowy w Łomży umorzył postępowanie.

Oprac. na podstawie K. Sychowicz, *Powstanie i funkcjonowanie Solidarności rolniczej w województwach białostockim i łomżyńskim (1980-1983) - zagadnienia wstępne*, [w:] *Konfrontacje i negocjacje. Wokół konfliktów społeczno-politycznych w PRL z początku lat osiemdziesiątych XX wieku*,

Warszawa 2015.